

Boeken over de Sint Pietersberg

(Historisch café Selexyz, 27-11-2008)

De laatste jaren is er nogal wat verschenen over de Sint-Pietersberg en directe omgeving.

Cultuurhistorische waarden komen daarbij vaak aan de orde, maar hoe ver gaat dat eigenlijk?

1. Onvermijdelijk: D.C. van Schaik e.a., De Sint-Pietersberg. Met een aanvullend gedeelte van 1938 tot 1983, Maastricht 1983.
2. Veel informatie in tijdschriften als
 - SOK-mededelingen (Inmiddels zijn de nummers 1-37, lopend over de jaren 1982-juni 2002, op CD-rom verschenen) (Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven, onderdeel van Nat.Hist.Gen.); (www.sok.nl)
 - Natuurhistorisch Maandblad;
 - Kalketrip (tijdschrift van vereniging Natuurmonumenten)
 - Sint Pieter vroeger en nu (van de heemkundevereniging), met de website van de Stichting Oud Sint Pieter (www.oudsintpieter.com)

Over de grotten

3. Ton Breuls, Mergelgrotten, het onbekende landschap van Limburg, Sibbe 1994.
4. J. Kamphoven, De Sint Pietersberg, een ondergronds monument, 1981 (Maastrichts silhouet)
5. Marian Melkert, 'Die myn kamer vint, die moetse niet bederven...'. De gangenstelsels in de Sint Pietersberg als beschermd monument, Maastricht 1997, een uitgave van de Wetenschapswinkel Maastricht i.o.v. de Studiegroep Ondergrondse Kalksteengroeven (SOK) van het Natuurhistorisch Genootschap.
6. Jacquo Silvertant en Julie Ní Mhairtín ed., What lies beneath. 3th international symposium on archeological mining history, Maastricht 2008 (Institute Europa Subterranea).
Hierin o.a.
 - = Ton Breuls, Managing the historic quarry sites of the municipality of Riemst
 - = Jacquo Silvertant, The underground limestone quarries in the Low Countries and their place in European mining history
 - = Jacquo Silvertant, Surface mining relics at the Caestert Plateau, petit-Lanay (B). Symposium field trip on the 11th of May 2008.
7. Jacquo Silvertant en Jac Diederens, Verborgene geschiedenis. De Sint-Pietersberg, Maastricht 2005 (DVD).
8. Femke Speelberg en Jacqueline Zilverschoon, 'Zotheid' in de duisternis. Middeleeuwse tekeningen in de Sint-Pietersberg, Nijmegen/Rotterdam 2007.
9. Ed Rousseau, De kluis in de Sint-Pietersberg, 2008 (Maastrichts silhouet)
10. Pierre Rousseau, De Jezuïetenberg. Monument in mergel, Maastricht 1998
11. Ton Breuls en Peter Houben, De Jezuïetenberg, 2008 (Maastrichts silhouet)
12. Jacquo Silvertant m.m.v. Erik Rutten, Caestert. De genese van het gangenstelsel. Bijdragen tot de onderaardse geschiedenis van de Sint Pietersberg, Maastricht 1999.
13. Rik Valkenburg, Ondergronds verzet. Illegale transporten door de grotten van de Sint Pietersberg-Maastricht in 1940-1944. Maastricht in oorlogstijd, Utrecht 1994.
Over wat zich in de berg afspeelde tijdens WO II.

Toeristisch

14. Om te beginnen een groot aantal wandelroutes (Het Pieterpad begint of eindigt er)
15. Kersvers: Ton Hameleers e.a., Jeker / Geer. Naar de bronnen van de Jeker. Een tocht langs de tweede rivier van Maastricht, Maastricht 2008.

Iets verder weg:

16. Kevin Amendt, De Vallenberggroeve. Genese van de Middeleeuwse mergel bouwsteenontginning in Sibbe, Maastricht 2008.
Uitgave van het 'Institute Europa Subterranea. European Foundation for the study and preservation of ancient mining heritage'. Een goed geïllustreerd verhaal over mergelwinning, met aandacht voor de techniek, maar ook voor archeologie. In het Engels verschenen in 'What lies beneath'.

17. L. Walschot e.a., Mergel gebroken. Een inventarisatie van ondergrondse kalksteengroeven in Nederland, Roermond 2002 (Stichting Ondergrondse Werken).
Een inventarisatie in de gemeenten Heerlen, Maastricht, Margraten, Meerssen, Valkenburg en Voerendaal.

Bebouwing en monumenten

18. J. Vanden Borre, G. Labiau, Maastricht, Sint Pietersberg, rapport 830. Een archeologische opgraving, Amersfoort 2007. (ADC Archeoprojecten).
Onderzoek naar de zgn. Franse Batterij op de Sint Pietersberg. Er zijn twee 17e-eeuwse grachten gevonden, maar verder niet dateerbaar.
19. Jos Notermans, Fort Sint Pieter: vestingwerk en ontspanningsoord (heruitgave 2007 van de uitgave 1980) (Maastrichts silhouet)
20. Rolf Hackeng, De kerken van Sint Pieter, 1998 (2 delen) (Maastrichts silhouet)
21. Servé Minis, Château Neercanne, 1998 (Maastrichts silhouet)
22. Nicole Close, Autour de la montagne Saint-Pierre. Des paysans et des soldats, [Eben-Emael, 1998].
Betreft vooral de militaire geschiedenis.
23. Fons Leunissen, De plaets waer gij staet, is heilig. Kapellen in de onderaardse kalksteengroeven van Zuid-Limburg, Maastricht 2007.

In verhalende vorm:

24. Paul Wijnands (red.), De Sint-Pietersberg, een intercultureel erfgoed, Maastricht 1997
Hierin vertalingen (van Caumartin, Faujas de Saint Fond), de berg in de Nederlandse en Frans-Belgische letterkunde, enkele artikelen, aanvullende literatuur.
25. Lilian Ruijters, De Sint Pietersberg en zijn onderaardse geheimen, [= Achter het verhaal aan, dl. 1], Annen 1995.
Betreft het verhaal, dat 4 Franciscanen in 1640 verdwaald zijn in de gangen van de Sint Pietersberg.
26. Miek Dorrestein, Verscholen in de mergelgroeve, Amsterdam 1989.

Economisch:

27. André Nieste, Van mergel tot cement, 70 jaar ENCI 1928-1998, Maastricht 1996 (ook door Historische Reeks uitgegeven)
28. Enci-schakels, tijdschrift (met titelwijzigingen) van de Enci over de jaren 1941-2003, met o.a. een geschiedenis van het bedrijf.
29. Een berg met problemen. Onderzoek besluitvorming asbestproblematiek Cannerberg, Den Haag 1998.
Over het JOC, Joint Operations Centre van de Navo, in de Cannerberg gevestigd van 1954 tot 1992. Het betreft een onderzoek door een commissie, gevormd binnen de Vaste Commissie voor Defensie van de Tweede Kamer, verricht in 1997/8.
30. Jacquo Silvertant, De Zuidlimburgse mergelgroeven in het Duitse oorlogsplan 1943-1944, Maastricht 2004 (met DVD).
Betreft o.a. de grotten in de Cannerberg, die later door Defensie gebruikt werden. De grot (dan nog Boschberg geheten) moest gebruikt worden voor de eindmontage van V1's, maar daar kwam men niet aan toe.
31. R.F. Bekendam schreef een Engelstalig proefschrift (Technische Universiteit Delft), met (ook) een Nederlandse titel: Pilaarstabiliteit en grootschalige instortingen van verlaten "room and pillar" kalksteenmijnen in Zuid-Limburg, Maastricht 1998.
Hierin gaat hij ook in op instortingen in de St.Pietersberg (1794, 1809), de Fallenberg [deel van de Cannerberg, Jezuietenberg] 1705, 1920), de Muizenberg (1926) en in Valkenburg.

De vegetatie

32. J.H.J. Schaminée, De vegetatie van Nederland, deel 3: Plantengemeenschappen van graslanden etc., Uppsala/Leiden 1996
33. Bart Peters en Alfons van Winden, Verborgene valleien in de ENCI-groeve. Advies afwerkingsplan, z.p. 2002.

34. Cindy Gilissen, De Sint-Pietersberg. Beheersvisie 2001 t/m 2006 en maatregelenplan 2001 t/m 2006, 's-Graveland (Vereniging Natuurmonumenten) 2001.
35. H.P.M. Hillegers, Heerdgang in Zuid-Limburg. Een vorm van extensieve beweiding in verleden, heden en toekomst, Maastricht 1003.

De beesten:

36. Peggy Rompen, Mosasaurus hoffmanni. De lotgevallen van een type-exemplaar, Maastricht 1995. Over de 'Parijse' mosasaurus.
37. A.W.F. Meijer, Mosasauriërs, Maastricht 1990, 2^e druk, (Inforeeks Natuurhistorisch Museum, 1)
38. A.J. Lever, Mosasaurus, van bot tot beeld, Maastricht 1990 (Inforeeks Natuurhistorisch Museum, 2)
39. A.W.F. Meijer, Dinosauriërs, Maastricht 1987 (Inforeeks Natuurhistorisch Museum, 4)
40. A.W.F. Meijer, Zeeschildpadden, Maastricht 1987 (Inforeeks Natuurhistorisch Museum, 5)
41. Anne Schulp en Douwe de Graaf, Bèr, de nieuwe Mosasaurus, Maastricht 2001.
42. Vleermuizen